

Szeretjük, vagy nem szeretjük az iparüzési adót?

Évről évre visszatérő, hogy egyes adózói körök, könyvelők támadják a helyi iparüzési adót (HIPA). Ez részint annak okán történik, hogy a bevétel kétszerese, akár háromszorosa a társasági adóbefizetéshez képest és van egy „állami adó lába is”, nevezetesen az innovációs járulék. Nem egyszerűíti a helyzetet az sem, hogy egyes vállalkozásoknak több önkormányzat felé is el kell készíteni az adóbevallást. Az idei évtől az az állami adó- és vámhatóságon keresztül benyújtott HIPA bevallások sem sokat javítottak a helyzeten.

Hibának róják fel egyes vállalkozások, hogy eltérő mértékben hárul az adófizetés különböző tevékenységet végző cégekre, és azokat terheli nagyobb arányban, amelyek magas hozzáadott értéket állítanak elő, illetve innovatív technológiába fektetnek be. Ugyanakkor ezen társaságoknak pénzügyileg „nem gond” az adó határidőben történő kifizetése, itt nem jellemző az adó tartozás, adóegyenlegek kiegyenlítettlenlése, sőt inkább a túlfizetés a meghatározó. Az egyre csökkenő társasági adónál egyénként is érvényesíteni tudják a befizetett iparüzési adó egy részének leírását.

A kormány tervei szerint olcsóbb lesz a foglalkoztatás, tovább mérséklődik a munkavállalók után fizetendő teher, a veszélyhelyzet megszűnését követően az újraindításhoz kevesebb adó nem

lesz, könnyítést adnak az energiaszektor cégeinek, tehát a vállalkozások adóterhe jelentősen csökkenhet.

Az elmúlt 29 év adatainak (befizetések, késedelmek, hátralékok) elemzése alapján, az adónemben érintett adózói kör döntő **többségének nem jelentett pénzügyi és adminisztrációs problémát az iparüzési adó bevallása és megfizetése.** Ezrelékben mérhető azon speciális adózói kör (jellemzően sok önkormányzati telephellyel rendelkezők), akinek a megosztás miatt adminisztrációs terhet jelentett az adókötelezettség bevallása, ám erre saját megosztási javaslatokat dolgoztak ki. Kétség kívül az az adó - **és igaz ez minden adónemre, legyen az központi vagy helyi** - amit nem kell megfizetni, **növeli a megtakarítást**, így az adózók bizonyos körei időről-időre kezdeményezik egyes közterhek megszüntetését, így van ez az iparüzési adóval is.

A Magyarországra jellemző túlzott koncentráció, így Budapesten jelennek meg a pénzügyi és kereskedelmi cégek székhelyei, **központjai**, ennek okán jelentős az itt megjelenő adóbevétel. Az állami adó- és vámhatóság adóellenőrzési gyakorlata miatt is, jelentős számban tették át székhelyüket egyes vidéki cégek a fővárosba, ahol - megítélésük szerint - jobban eltűnhetnek az állami vagy önkormányzati adóhatóság vizsgálatai elől.

A helyi adófizetési teher jellemzően megfizethető. Egerben a 2019. évi HIPA adóbevallások fényében az adózók 85%-a kevesebb iparüzési adót fizet évente, mint egy alkalmazott egy havi (300 ezer) bére (az arány a megyeszékhelyeken is hasonló).

Az önkormányzatok egyik fő és alapvető feladata a helyi közszolgáltatások folyamatos biztosítása, ehhez pedig fontos, hogy fenntartható költségvetéssel, és saját bevételekkel (*ezen belül helyi adóbevételekkel*) rendelkezzenek. A vállalkozások működéséhez is elengedhetetlen a megfelelő infrastruktúra. A közhatalmi helyi adóbevételek összességében meghatározóak az önkormányzati alrendszerben, hiszen a költségvetési bevételek jelentős részét adják.

A helyi adókból származó bevételek nagyságát sok tényező határozza meg. Az adó mértékén túl (*nagyvárosokban jellemző a 2%-os mérték*) a bevétel nagyságát befolyásolja az adott településen lévő vállalkozások száma, termelő cégek nagysága, az önkormányzat

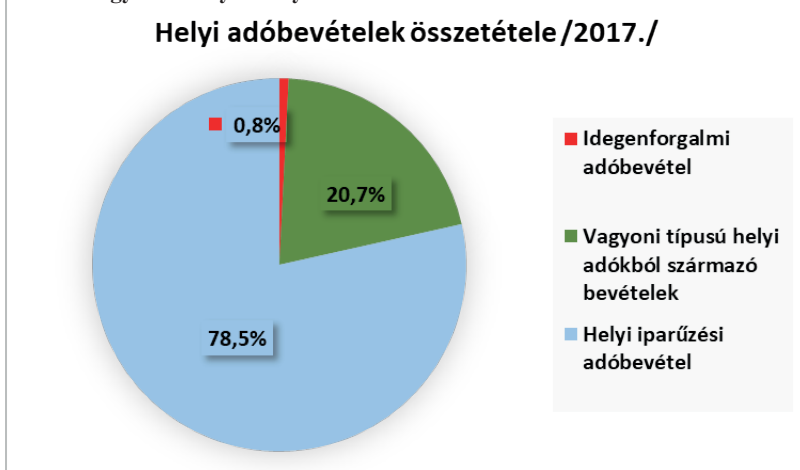
országon belüli elhelyezkedése, a gazdasági fejlettség, a település turisztikai jelentősége, de „fehér hollóként” kimagasló bevételeket jegyző vállalkozások is megjelenhetnek egyes településeken.

Helyi adók és az iparüzési adó

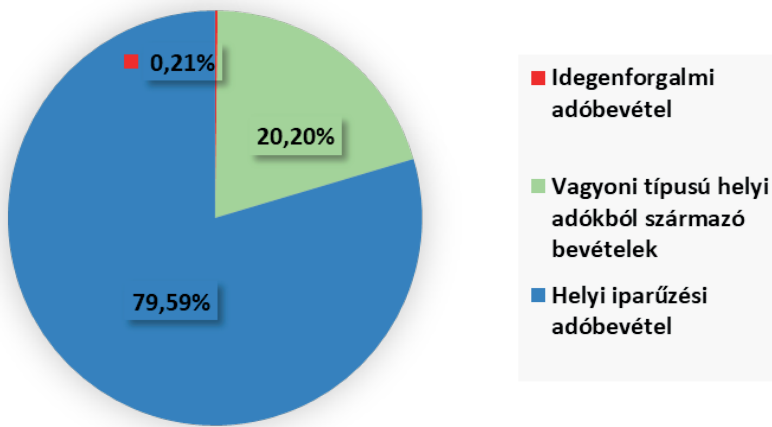
Az önkormányzatiság és az önálló gazdálkodás alappillére az 1991. évtől, de inkább 1992. évtől fennálló helyi adók rendszere. Bár a kezdetektől az iparüzési adóból befolyó bevétele volt mindig is a meghatározó, ám célszerű a helyi adókat együttesen vizsgálni és elemezni. E mellett nem mellékes tényező, hogy a költségvetésből milyen támogatási arányban és formában részesednek az önkormányzataink. Ugyanis egyik fő alkotmányos szempont, hogy az adómegállapítás a helyi sajátosságoknak, az önkormányzat gazdálkodási követelményeinek és az adóalanyok teherviselő képességének is együttesen kell megfelelni. Ha csekély az állami támogatás elvileg nőnie kellene az adóknak, ha viszont ezek magasak, úgy értelem szerint csökkennek.

Az utolsó lezárt (2020.) pénzügyi évben a helyi adókon belül a megyei jogú városokban az iparüzési adóból származó bevétel 78-80%-a származott. Egerben ez az arány múlt évben 77%-os nagyságot ért el, más városokban ez az arány 61% - 88% között szóródott.

1. ábra Megyeszékhelyek helyi adóbevételeinek összetétele 2017. és 2020. években

Helyi adóbevételek összetétele /2020./

Forrás: Önkormányzatok adatszolgáltatása

Majdnem minden magyar települési önkormányzat élt a helyi adók alkalmazásának lehetőségével 2021. évben. 2.874 önkormányzatnál (90,4%) volt és van érdemi bevétel a helyi iparüzési adóból. Valamennyi megyeszékhelyen adóztatják a gazdasági tevékenységet, az építményeket és az idegenforgalmat. 2021-2022. években sem lesz szignifikáns változás, de a vagyoni típusú adó nem bevétel arányait tekintve vélhetően érezhetően nőni fognak, a HIPA és az idegenforgalmi adó (IFA) bevétel csökkenésének (adómérték leszállítás, gazdasági visszaesés, reklámhordozók adóztatásának megszűnése, IFA felfüggesztése stb.) következtében.

Köztudott az is, hogy a helyi iparüzési adóbevételre a gazdasági növekedés és a recesszió is duplán hat. Gazdasági visszaesés esetében nő a bevalláskor a túlfizetés, az előleg visszaigénylés és csökken a folyó évi adóelőleg előírás. Gazdasági növekedéskor – ez jellemezte az utóbbi tíz évet – az adózók májusban kiegészítik az előző évben megfizetett előleget és a márciusi előlegfizetésükhöz képest, szeptemberre nő az előírt előlegük.

A helyi adóbevételeknél egyértelműen megmutatkozott a koronavírus-járvány okozta gazdasági visszaesés hatása, de ezen kívül a járvány negatív következményeinek ellensúlyozására hozott kormányzati adóintézkedések is mérsékel-

ték az adóbevételeket. 2020. évben a megelőző évhez képest 24,3 milliárd forinttal csökkentek a megyei jogú városok adóbevételei, így az adózók helyi adó terhei csökkentek.

A gazdaságvédelmi akcióterv keretében több, az önkormányzatok adóbevételét érintő jogszabály is módosult, amelyek elsősorban az adófizetők védelmét, és a vállalkozások fennmaradását célozták. A veszélyhelyzet kihirdetését követően a Kormány több olyan rendeletet alkotott, amely a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (továbbiakban: *Hatv.*) rendelkezéseitől eltérő rendelkezéseket vezetett be.

A kormányzati intézkedések tavaly és idén folyamatosan jelentek meg, ezek számottevően módosították a helyi adóbevételek és megosztott adóbevételek alakulását (például: gépjárműadó bevétel teljes elvonása, IFA befizetés alóli mentesítés, reklámhordozók adóztatásának megszűnése, HIPA előlegfizetés nagyságának változása, speciális kedvezmények stb.) és ezek a 2021-2022. évi adóbevételek nagyságát is markánsan meghatározzák.

Ilyenek voltak többek között:

- gépjárműadó bevétel teljes elvonása,
- IFA befizetés alóli mentesítés,
- reklámhordozók adóztatásának megszűnése,
- PA előlegfizetés nagyságának változása,
- speciális kedvezmények.

Adóbevétel csökkenésre ható tényezők Egerben

Azt megállapíthatjuk, hogy önmagában egyenként elviselhető akár egy-egy adónem elvonás (pl.: gépjárműadó), így együtt halmozottan azonban nagy fejtörést és problémás helyzetet teremthet állami támogatás nélkül, vagy kevesebb állami támogatással egyes önkormányzatoknál a költségvetés készítés.

Ekkor még nem szóltunk az adóbevételeken kívül kieső egyéb önkormányzati bevételekről (parkolás díj felfüggesztése stb.), hiszen most nem látható előre pontosan mikor ér véget a veszélyhelyzet és az ehhez kapcsolódó speciális adószabályozások (pl.: IFA mentesítés stb.).

2020. évben Egerben, így alakult az adóbevételek helyzete (1.tábla)

1. tábla Elmaradt helyi adóbevételek Egerben (2020. év)

Gépjárműadó bevétel kiesés	-175.047 ezer forint
Reklámhordozók adóztatásának évközi kivétele	-20.154 ezer forint
Előlegfizetés kivétele (előző évi adat)	-487.352 ezer forint
Idegenforgalmi adó csökkenés (előző évi adat)	-91.040 ezer forint
Előlegcsökkentés	-209.976 ezer forint
Bevallási kötelezettség szept 15-e utáni csökkentése	-132.932 ezer forint
Összesen	1.116.501 ezer forint

Forrás: Önkormányzati adóhatóság EGER

Eger Megyei Jogú Város önkormányzati adóhatóságának az adószámláira a 2020-as pénzügyi év vonatkozásában - bruttó módon - 4 714 986 ezer forint folyt be saját bevételként (helyi adó és átengedett központi adó - gépjárműadó nélkül-jogcímen). Az önkormányzati adóbevételeken belül a helyi adókból befolyó bevétel 4 700 922 ezer forint volt, ez az összes adóbevétel 99,7%-a. Az eredeti előirányzat (óvatossal tervezéssel a koronavírus járványhelyzet előtt) 5 393 006 ezer forint volt, a később módosított előirányzat 4 572 058 ezer forintra mérséklődött.

Állami kiegészítés nélkül, a koronavírus járvány elsődleges vesztesei között azok az önkormányzatok lehetnek - ha és amennyiben a jogi támogatási környezet nem változik - ahol a turizmus kiemelkedő és meghatározó.

A megyeszékhelyeken és így Egerben 2020. évben a HIPA bevétel csökkenés következtében az előző évi bevételt többnyire nem érte el (halmozottan 89 %-ban teljesült) az önkormányzatokat megillető adóbevétel nagysága.

2. tábla 2021. évi adóbevételi terv és az előző évi pénzügyi teljesítései Eger

Adóév	Helyi adó bevételek (ezer Ft-ban)	Önkormányzatot megillető adóbevételek (helyi adó és átengedett együtt)
2014	3 927 437	4 099 042
2015	4 191 227	4 373 000
2016	4 377 091	4 543 217
2017	4 579 144	4 747 362
2018	4 890 157	5 068 677
2019	5 498 182	5 681 379
2020	4 700 922	4 714 986
2020*	4 806 899	4 820 963
2021	4 327 000	4 331 000

* t/ki vissza nem térítendő állami támogatással

Forrás: Önkormányzati adóhatóság EGER

Növekedő nagyvárosi szolidaritási hozzájárulás fizetés

Költségvetési szempontból, a megyeszékhelyeket pénzügyileg nem éppen előnyösen érinteni az összességében háromszorosára növekedő szolidaritási adófizetés. Ugyanis, jelentősen változtak (*módosultak a számítás szabályai*) az önkormányzatok által fizetett szolidaritási hozzájárulás összegei.

Ezt az adó jellegű hozzájárulást, azok az önkormányzatok fizetik, amelyeknél viszonylag magas az egy lakosra jutó iparüzési adóerő, így ez már minden várost érzékenyen érint. 2021. évtől immár minden megyeszékhely fizet, illetve „beszámít” szolidaritási hozzájárulást, végül is jelentősen, 42 milliárd forinttal támogatja a kisebb településeket. Nemcsak a jelentős iparüzési adót beszedő önkormányzatok lesznek befizetőik, hanem azok is, ahol az úgynevezett adóerő-képesség jóval alacsonyabb, hiszen a fizetési kötelezettség küszöbét szállították le.

A 2020-as évben a megyei jogú városok összesen 14,046 milliárd forint szolidaritási adót fizettek a központi költségvetésnek (*10 városnak kellett szolidaritási adót fizetni, 13 városnak pedig egyetlen forintot se, közte Eger*), addig ennek összege 2021. évre 42,057 milliárd forintra nő, így 28,010 milliárd forinttal emelkedik a hozzájárulás összege.

Önkormányzatainknál az iparüzési adóerőképesség a múlt évben még jelentősen nőtt, mivel a 2019-es adóév összességében jobb volt, mint a megelőző adóév, ám ennek a növekedésnek már a pénzügyi kihatásait nem fogja minden város feltétlenül élvezni, mivel a pénzügyi teljesítés és adófizetés az idén és jövőre is kedvezőtlenebb lehet, mint volt a megelőző év(ek)ben.

Mikro-, kis- és középvállalkozásoknak nyújtott adóelőny

2021. évtől kezdődően mintegy 800-1000 ezer vállalkozás esetén a felére (2%-ról 1%-ra) csökken a helyi iparüzési adó maximális mérté-

3. tábla Szolidaritási hozzájárulás és a HIPA a megyei jogú városokban

2020-2021. szolidaritási hozzájárulás összege /Ft/	2021. évi szolidaritási hozzájárulás összege /Ft/	Hipa 2020 adóbevétel	hipa 2020 bevételhez képest a 2021. évi szolidaritási hozzájárulás %-a
Békéscsaba	618 293 363	3 673 842 142	16,8%
Debrecen	3 466 579 569	15 806 449 243	21,9%
Dunatújváros	1 767 390 999	4 204 600 000	42,0%
Eger	796 911 004	3 655 022 770	21,8%
Érd	213 007 110	2 488 739 423	8,6%
Győr	7 888 609 762	21 238 470 913	37,1%
Hódmezővásárhely	188 240 821	2 086 277 173	9,0%
Kaposvár	502 720 796	3 253 838 242	15,5%
Kecskemét	3 946 556 044	11 832 062 920	33,4%
Miskolc	2 238 538 132	10 930 708 603	20,5%
Nagykanizsa	443 088 026	2 729 806 335	16,2%
Nyíregyháza	1 799 366 340	8 736 240 133	20,6%
Pécs	1 401 236 805	8 541 303 156	16,4%
Salgótarján	104 336 152	1 294 437 519	8,1%
Sopron	798 219 893	4 135 437 030	19,3%
Szeged	1 844 502 000	10 061 954 707	18,3%
Székesfehérvár	5 685 856 000	17 117 156 992	33,2%
Székeszárd	445 490 000	2 445 670 771	18,2%
Szolnok	1 047 310 258	4 927 556 574	21,3%
Szombathely	2 697 263 874	9 138 502 058	29,5%
Tatabánya	1 593 308 582	6 812 129 795	23,4%
Veszprém	1 618 045 878	7 176 092 668	22,5%
Zalaegerszeg	952 748 000	4 566 322 582	20,9%

Forrás: Önkormányzatok adatszolgáltatása

ke. Maximum egy százalék helyi iparüzési adóval számolhatnak 2021-ben az egyéni vállalkozók, az egyéb vállalkozó magánszemélyek és azok a kkv-k, amelyeknek összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb és az árbevétele vagy a mérlegfőösszege legfeljebb négymilliárd forint.

Eger sajátosságait vizsgálva a vállal-kozási körünk 97,3%-a megfelelt ennek a kedvezményezett körnek. Hasonló arányok vannak más megyei jogú városoknál is. Az adózók választhatnak, hogy 2021. évben már érvényesítik vagy sem, az iparüzési adóelőlegfizetésnél a biztosított adóelőnyt. Végérvényesen a 2022. május 31-ig benyújtott HIPA bevallásban érvényesíthetik az adójóváírást.

A mikro-, kis- és középvállalkozásnak minősülő vállalkozóknak a 2021. évben, az adott előleg-fizetési időpontban esedékes - a Hatv. szerint bevallott és a 2021. évben az önkormányzati adórendelet szerinti adómértékkel bevallandó - adóelőleg 50 százalékát kell az egyes esedékességi időpontokban megfizetni, ha erre vonatkozóan – az állami adó- és vámhatóságon keresztül elektronikusan benyújtott - nyilatkozatot tettek.

A vállalkozóknak (a 2021. március 15-i előlegfizetés miatt) nyilatkozatot lehetett tenniük legkésőbb 2021. február 25-ig a székhelye, telephelye szerinti önkormányzati adóhatóság számára, ha élni kívántak az adó felezés lehetőségével. Az említett nyilatkozat 2021. januárjától kizárólag az állami adó- és vámhatóságon keresztül, elektronikus úton, az állami adó- és vámhatóság által rendszeresített elektronikus nyomtatványon volt benyújtható.

A nyilatkozat alapján a meg nem fizetendő előleg-részlet összegével Eger Megyei Jogú Város önkormányzati adóhatósága a vállalkozó iparüzési adóelőleg-kötelezettsége összegét határozathozatal nélkül csökkentette. Egerben 4.318 db kkv nyilatkozat érkezett az állami adó- és vámhatóságon keresztül, ám ennek csak 66%-a jelentett egyelőre adóelőleg felezést.

Két kivétellel (Debrecen és Kaposvár) a megyeszékhelyek 2%-os mértékben állapították meg a helyi iparüzési adó mértékét.

Megfontolandó lehetett volna, ha hivatalból, az adózói kör kihagyása nélkül is csökkenteni lehetett volna az önkormányzatoknak 4 milliárd forint bevételi határ alatt az adóelőleget, ezzel

jelentősen lecsökkentve az adóadminisztrációt. Kétség kívül igaz az is, hogy ez nagyobb mértékben „apasztotta” volna már az idén az önkormányzati HIPA bevételt.

A jogi környezet is finomhangolásra szorult, hiszen nem minden adózó számára volt egyértelmű, hogy mit kell ellenőrizniük és megtenniük azért, hogy a kedvezmény igénylés minden egyes érintett önkormányzathoz eljusson. Ugyanis ők egy nyilatkozatot adhattak /ez kedvező volt/, és az állami adó- és vámhatóság ezeket elektronikusan „szétszórta” a székhellyel és telephellyel rendelkező önkormányzatok között. Az ASP adórendszerben a feldolgozás automatizáltna történt, szinte nem kellett hozzá ügyintézői beavatkozás sem.

A tavaly decemberi egyszeri támogatáson túl a kieső iparüzési bevételeket a Kormány a 25 ezer fő alatti kistéleplések esetén kompenzálja, a nagyobb önkormányzatok esetén pedig egyenként tekintette át a pénzügyi helyzetet és szabta meg a támogatás mértékét. Ez jelentős segítség volt az önkormányzatoknak!

Helyi adó bevétel csökkenésére ható tényezők Egerben, 2021. első negyed-év

A befolyt adóbevételek döntő többségét (91%-át) a gazdálkodók (vállalkozások, vállalkozók) fizették. A helyi adónemekben belül az iparüzési adó a 75 %-os nagyságával továbbra is a leginkább meghatározó helyi adónem. A vagyoni típusú adók a helyi adóbevételek 25 %-át tették ki, míg beszedett idegenforgalmi adó gyakorlatilag nem volt. A HIPA befizetések csökkenése 2021. május 31-e és 2021. szeptember 15-e után realizálódik majd igazán és várhatóan fennmarad 2022. évben is.

A megyeszékhelyeket eltérően fogja érinteni az iparüzési adóból befolyó adóösszeg és az adókiesés nagysága, hiszen az adófizetés „magját” a kkv-en kívüli, legnagyobb 50-100 létszámú adózói kör adja, akik/amelyek igencsak eltérően „élték meg” a koronavírus által okozott visszaesést. Az egeri felmérés, modellezés azt prognosztizálja, hogy a nagy termelő cégek 8-10%-os visszaeséssel kalkuláltak.

4. tábla A 2021-ében megítélt általános működési támogatások összegei

M Ft	2020. évi iparüzési adóbevétel	Általános működési támogatások, 2021	2021. évi általános működési támogatás a 2020.évi HIPA bevétel %-ában
Békéscsaba	3 674	600	16,3%
Debrecen	15 806	2 925	18,5%
Dunaújváros	4 205		
Eger	3 655	825	22,6%
Erd	2 489	777	31,2%
Győr	21 238		
Hódmezővásárhely	2 086	600	28,8%
Kaposvár	3 254	680	20,9%
Kecskemét	11 832		
Miskolc	10 931	1 350	12,4%
Nagykanizsa	2 730	588	21,5%
Nyíregyháza	8 736	1 425	16,3%
Pécs	8 541	2 050	24,0%
Salgótarján	1 294	280	21,6%
Sopron	4 135	750	18,1%
Szeged	10 062	1 950	19,4%
Székesfehérvár	17 117		
Szekszárd	2 446	422	17,3%
Szolnok	4 928	825	16,7%
Szombathely	9 139		
Tatabánya	6 812		
Veszprém	7 176		
Zalaegerszeg	4 566	630	13,8%
<i>Forrás: https://kormany.hu/hirek/a-kormany-az-onkormanyzatok-tamogatasarol-dontott</i>			

A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében szükséges adózási könnyítésekről kiadott Kormányrendelet alapján a 2020. április 26-tól az eltöltött vendégéjszaka utáni

idegenforgalmi adót az adó alanyának nem kell megfizetnie, az adó beszedésére kötelezettnek nem kell beszednie, befizetnie, a megállapított, de be nem szedett adót azonban be kell vallania az adóhatósághoz.

Idegenforgalmi adó

A járvány a turisztikai szektort Egerben is erőteljesen érintette, így az ebben az ágazatban működő vállalatok mentesülnek az idegenforgalmi adó megfizetés alól a veszélyhelyzet megszűnéséig. Kedvezőtlen változás, hogy a 2021. évtől a be nem szedett adó után állami támogatás sem igényelhető.

Az iparüzési adóra is csökkentőleg hat, hogy a turizmus jelentősen visszaesett. Egerben a vállalkozások mintegy 10%-a köthető a turizmushoz. Míg 2019-ében 699 ezer vendégéjszakát vallottak a szálláshelyek, ez 2020. évre 397 ezerre csökkent. **Különösen erős a visszaesés 2021. év első 4 hónapjában**, hiszen a 2019. évi 148 ezer vendégéjszaka számhoz képest, 2021. évben 11 ezerre csökkent a vendégéjszakák száma.

Eger és a megyeszékhelyek többsége jellemzően a turizmus vidéki fellegetvái, így számunkra fontos, hogy a gazdaság újra indításában stratégiai jelentőségű turisztikai szektor infrastrukturális támogatottságát színvonalasan biztosítani tudjuk. A közegészségügyi helyzet javulása és a gazdaság, valamint idegenforgalmi szezon beindulása miatt az idegenforgalmi adó beszedésére, vagy annak kiváltását célzó állami támogatásra vonatkozó szabályok visszaállítását átgondolást igényelhet, különös figyelemmel a rövidesen robbanásszerűen beinduló turisztikai szezonra. Az idegenforgalmi adót sajátossága ugyanis, hogy azt nem a szálláshelyek fizetik, azaz részükre külön terhet nem jelenthet.

Az Országgyűlés elé benyújtott törvényjavaslat alapján, „*a 2021. január 1. napja és 2021. június 30. napja közötti időszakban eltöltött vendégéjszaka utáni idegenforgalmi adót az adó alanyának nem kell megfizetnie, az adó beszedésére kötelezettnek nem kell beszédenie, befizetnie, a megállapított, de be nem szedett adót azonban – kivéve, ha annak összege nulla – be kell vallania az adóhatósághoz.*”

A törvényjavaslat szövegéből az következik, hogy 2021. július 1-jétől visszaállhat az a korábbi szabály, azaz idegenforgalmi adóban adókötelezettség terheli azt a magánszemélyt, aki nem állandó lakosként Egerben legalább egy vendégéjszakát eltölt. **Így, a helyi adókról** szóló 1990. évi C. törvény 30.§ - 34.§-sai és az ehhez

illeszkedő Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az idegenforgalmi adóról szóló 24/2019. (XI. 22.) önkormányzati rendelete alapján, a szálláshelyen tartózkodó vendég után személyenként és vendégéjszakánként 500 forint adót kell majd beszédeni és fizetni.

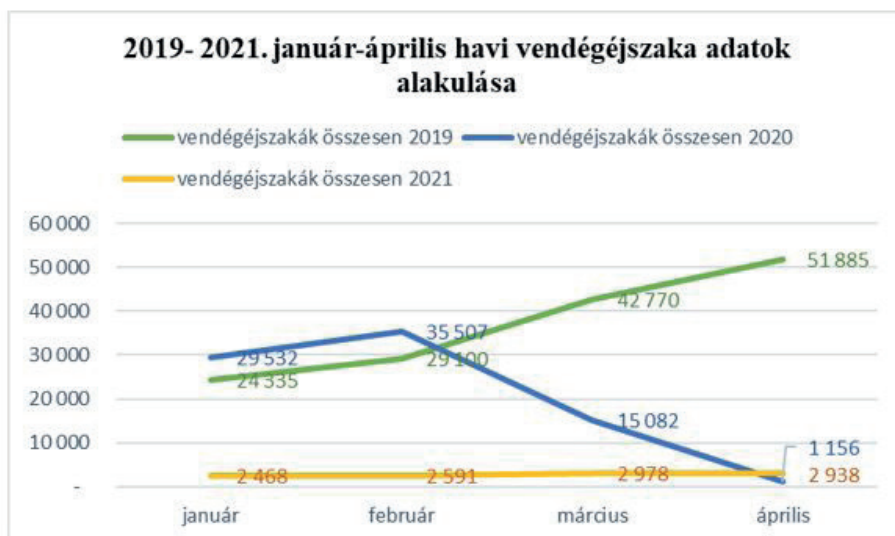
A megyei jogú városokban 2019. évben 1,7 milliárd forint idegenforgalmi adóbevétele képződött. 2020. évben - a vírushelyzet megjelenése ellenére - a beszedett adó (2020. április 26-ig) és állami támogatás (2020. április 26-tól a be nem szedett adóval egyezően) összege együttesen elérte az 1,15 milliárd forintot.

Nagy kérdés, hogy mit hoznak majd a 2021. május 31-ig bevallandó 2020. évi iparüzési adóbevallásokban szereplő összegek. Abban bízhatunk, hogy a múlt év szeptember 15-e után 2019. évet bevalló nagy adózóknak (nem KKV-k) nőhet az adója, így 2021. évben ki kell egészíteniük a már befizetett adóelőleget. Ezzel a szeptemberi előlegrész is emelkedhet.

2020. évben eltérő szabályok éltek a helyi iparüzési adóelőleg fizetésnél, ha az adózó az iparüzési adóbevallását még szeptember 16-át követően nyújtotta be. A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti jogszabályokról és járványügyi készületségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (Veszélyhelyzeti tv.) alapján az adózó 2020. április 22-e és 2020. szeptember 30-a között esedékessé váló éves és soron kívüli helyi iparüzési adóbevallás-benyújtási kötelezettségét és az ezzel egyidejűleg teljesítendő adófizetési kötelezettségét, valamint a következő adóelőleg-fizetési időszakra szóló adóelőleg bevallás benyújtási kötelezettségét 2020. szeptember 30-ig teljesíthette.

Az iparüzési adó megfizetés sajátossága, hogy az adózók az éves bevallás során (következő adóév május 31-ig /2020. évben szeptember 30-ig/) számoltak el az előző évben befizetett előleggel (március 15; szeptember 15;) szemben. Ezáltal az egyes adóévekben igencsak eltérő lehet az adók, adóelőlegek nagyságai. Hiába zártak jó évet 2019. évben a vállalkozások a bevallási és előlegfizetési szabályok változása miatt a szeptember 15-ig esedékes előlegfizetésben jelentős összegű csökkenés volt kimutatható. A jogszabály változások ún. „burkolt előlegcsökkentésre”

Forrás: Önkormányzati adóhatóság EGER

is lehetőséget adtak a vállalkozásoknak, amivel jellemzően éltek is.

Bízhatunk még abban is, hogy nem minden ágazatot és termelő tevékenységet egyformán érintett a koronavírus helyzet, de ezt majd csak a hipa bevallások feldolgozását követően látjuk számszakilag pontosan.

HIPA szabályozás finomhangolása: változtatási lehetőségek

Innovációs járulék megszüntetése. Bevezetőben említettem, hogy amiatt is támadás éri az adónemet, hogy van egy „állami adó lába is” nevezetesen az innovációs járulék. Érdekes mó-

5. tábla Megyei jogú városok idegenforgalmi adóbevételei, 2020

	2020. évi befolyt idegenforgalmi adóbevétel	2020. évi május-decemberbe nem szedett IFA, támogatás alap	Összesen
Eger	55 912 403	131 060 000	186 972 403
Miskolc	53 456 076	96 251 400	149 707 476
Szeged	50 888 146	57 282 000	108 170 146
Győr	50 051 414	52 248 150	102 299 564
Sopron	34 343 409	66 563 230	100 906 639
Debrecen	39 112 182	51 454 400	90 566 582
Nyíregyháza	49 813 200	20 323 000	70 136 200
Pécs	15 055 600	52 839 600	67 895 200
Kecskemét	18 510 422	28 953 200	47 463 622
Veszprém	11 867 559	34 653 500	46 521 059
Székesfehérvár	16 491 618	23 936 500	40 428 118
Zalaegerszeg	14 301 781	22 423 100	36 724 881
Szombathely	12 692 167	17 119 620	29 811 787
Szolnok	6 774 661	11 750 200	18 524 861
Kaposvár	5 255 686	8 642 800	13 898 486
Szekszárd	2 900 800	6 126 800	9 027 600
Békéscsaba	2 728 318	4 715 700	7 444 018
Dunajváros	2 463 000	3 928 800	6 391 800
Nagykanizsa	2 221 141	3 271 500	5 492 641
Tatabánya	2 373 000	2 269 200	4 642 200
Érd	3 062 809	1 539 300	4 602 109
Hódmezővásárhely	1 486 636	2 508 800	3 995 436
Salgótarján	900 200	1 985 000	2 885 200

Forrás: Önkormányzatok adatszolgáltatása

don az innovációs járulék ellen kisebb ellenállás alakult ki, bár ennek fizetése is jelentős egyes vállalkozásoknak. A járulék alapja a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 39. § (1) bekezdése szerint meghatározott adóalap, csökkentve a Hatv. szerint kimutatott, külföldi telephelyre jutó iparüzésiadóalap-rész összegével. Az innovációs járulék mértéke az adóalap 0,3 százaléka.

Az önkormányzatoknak nyilván nem érdeke az iparüzési adó nem megszüntetése, felfüggesztése és itt akár felmerülhet az is, hogy az innovációs járulék egyfajta adó nem optimalizálás és adó nem csökkentés keretében megszüntetésre kerüljön a távoli jövőben. A kormány vállalta, hogy érdemben csökkenti az érvényben lévő adónemek számát, bár kétség kívül a koronavírus-járvány kissé megnehezíti a folyamatot.

Adószabályok egyszerűsítése. Az elmúlt 29. évben az EU csatlakozás és ennek nyomán a nagy „multi” vállalkozások tudtak változtatási

javaslatokat elérni az adóalap számítás és a jogi környezet tekintetében, így 1992. évtől folyamatosan jelentek meg részletszabályok az adónemet érintően. Az adóztatás indulásához (1991.) képest bonyolultabb és sokkal összetettebb lett a szabályozás. Anno, mindössze hét szakasz szabályozta az adónemet, adóalap az árbevétel volt, felső adómérték 3%, lehetett eltérő adómérték. Az adó-adminisztrációt az segíti legjobban, ha egyszerűsödik az adóalap számítás, ez nem egyszerű feladata és eltérően érinti a különböző szektorokat.

Adóigazgatási változások. Volt egyfajta igény is az adóbevallás egyszerűsítése terén is, ám ennek nyomát most az állami adó- és vámhatóságokhoz telepített bevallások esetében sem lehet kimutatni. Egyes szakemberek, adózók, könyvelők szerint kár volt az ASP rendszert kiváltani az ÁNYK bevallással, ugyanis az iForm űrlap /az Önkormányzati Elektronikus Portál az online űrlapok kezelésére az IFORM Űrlapki-

töltő alkalmazást használja/ megfelelő volt és több logikai ellenőrzést tartalmazott, egyúttal ez a portál megfelelő információkat szolgáltatott az előző évi bevallási és folyó évi előleg adatokról is. Az önkormányzati adóapparátus – különösen a nagyvárosokban – felkészült szakemberekből áll, így az önkormányzatoknál az adóadminisztráció kezelése a Magyar Államkincstár ASP programjával biztosított. Itt például, a bevallások előtöltése (előlegek) megoldható lett volna. Fejlesztéssel, bevallási űrlap szerkezetének megváltoztatásával korszerű és adózóbarátta lehetett volna tenni a bevallási rendszert az önkormányzatoknál is.

Megoldás lehetett volna az ASP (*Főváros HAIR webadó elektronikus felület is mielőbb beépül az ASP-be*) rendszerének országossá tétele. 2023. évtől az önkormányzatoknál az ASP rendszer keretein belül megvalósulhat az egy adózó egy bevallás rendszere, a HIPA bevallások előtöltésével és az ehhez kapcsolódó elektronikus ügyintézésrel és elektronikus fizetéssel (EFER / *Elektronikus Fizetési és Elszámolási Rendszer* / AFR / *Azonnali Fizetési Rendszer* /). Ez utóbbiak egyébként már most is elérhetőek a portálon.

2021. január 1-jétől az adóalanyok - főszabály szerint - kizárólag az állami adóhatósághoz kötelesek benyújtani helyi iparüzésiadó-bevallásukat. Az állami adó- és vámhatóságon keresztül benyújtható bevallások 2014-2021. évek bevallása, pótlása, javítása, önellenőrzése. Ugyanakkor fennmaradt egyes bevallások önkormányzatokhoz történő benyújtása is. Az Elektronikus önkormányzati portálon keresztül benyújtható adóbevallás, nyilatkozat /2021. évtől a mentességi nyilatkozat, illetve az előző évek ideiglenes HIPA bevallásai/. A 2021-et megelőző évekre vonatkozó, ideiglenes jellegű iparüzési tevékenységgel kapcsolatos bevallások pótlását, javítását, önellenőrzését továbbra is az önkormányzati adóhatósághoz kell teljesíteni. Hasonlóan, a Hatv. 3. § (2)-(3) bekezdése szerinti adómentességi feltételek meglétéről az adóalany - az adóév ötödik hónapjának utolsó napjáig - írásban köteles nyilatkozni az önkormányzati adóhatóságnak. A nyilatkozat adóbevallásnak, adatbejelentésnek minősül.

Átgondolásra javaslom a KATA adózás helyi iparüzési adóban élő szabályainak megváltoztatását. Ugyanis nehezen értik az

adózók miért is kell külön bejelenteni a KATA tételes adózás választást, ha már egyszer az állami adóhatóságnál ezt kifejezetten választották. Szerencsés lenne, ha megfordulna a bejelentési kötelezettség és csak azoknak kellene ezt megtenniük, akik nem kívánnak az önkormányzatnál a KATA adózási szisztémát választani, ugyanis ők vannak jelentős kisebbségben. Ezzel az adóadminisztráció csökkenhetne.

Kötelező adóminimum. Az adóerőszámítás változása, az adónem kiszámíthatósága érdekében átgondolást igényelhet az, hogy az adónemet kötelezően be kellene vezetni és annak mértékét is minimálisan előírni (1%, vagy 1,4% igazodva az adóerő számításához). Igaz, hogy a gépjárműadó kiesése miatt az adókijátszás nehezebbé vált egyes iparral egyébként sem rendelkező településeken, akik büszkén hirdették, hogy nálunk nem kell adót fizetni (*hozzáteszem ott nem is volt adóztatható gazdaság, így nem is volt nehéz miről lemondani*).

Helyi adókedvezmények beszámítása. Egerben az adózói kör 61%-a a 2%-os adómértékkel számított adóból 50%-os helyi adókedvezményre jogosult, azaz gyakorlatilag évek óta 1%-os mértékkel adóznak. A kkv adófelezésnél ezt nem lehetett figyelembe venni. Az önkormányzatoknak az egyébként más gazdasági helyzetben joggal megadott helyi adókedvezményeket nem tudták felülvizsgálni /törvényi változtatási korlát is életbe lépett/. Ennek eredményeként a lefelezett adó tovább feleződött egyes adózók esetében másfél évre biztosítva azt, hogy egyetlen forintot sem fizetnek.

KORSÓS LÁSZLÓ

Eger MJ Város PH Adóiroda vezető

Melléklet HIPA adónemből származó bruttó bevételek a megyeszékhelyeken 2019-2020.

2019-2020. évi bruttó adóbevételei adatok	2019. évi iparüzési adóbevételei	2020. évi iparüzési adóbevételei	2020. évi iparüzési adóbevételei %-a a helyi adókon belül	Önkormányzati adóbevételei/nem csak hipa/ változás (2020-2019)
Békéscsaba	3 871 566 105	3 673 842 142	88%	90%
Debrecen	16 725 335 659	15 806 449 243	84%	92%
Dunajváros	7 701 226 863	4 204 600 000	81%	70%
Eger	4 196 043 271	3 655 022 770	77%	83%
Erd	2 663 321 714	2 488 739 423	66%	84%
Győr	21 422 334 402	21 238 470 913	85%	97%
Hódmezővásárhely	2 187 003 219	2 086 277 173	66%	95%
Kaposvár	3 765 828 204	3 253 838 242	61%	89%
Kecskemét	12 275 784 040	11 832 062 920	88%	89%
Miskolc	11 843 514 989	10 930 708 603	74%	90%
Nagykanizsa	3 235 042 200	2 729 806 335	75%	84%
Nyíregyháza	9 626 839 174	8 736 240 133	74%	90%
Pécs	9 484 831 875	8 541 303 156	72%	89%
Salgótarján	1 335 537 975	1 294 437 519	72%	92%
Sopron	4 494 882 078	4 135 437 030	71%	91%
Szeged	11 347 280 492	10 061 954 707	73%	88%
Székesfehérvár	20 162 032 627	17 117 156 992	88%	86%
Széksárd	2 641 751 064	2 445 670 771	82%	91%
Szolnok	5 561 526 351	4 927 556 574	75%	88%
Szombathely	10 227 296 158	9 138 502 058	88%	88%
Tatabánya	7 263 236 182	6 812 129 795	77%	94%
Veszprém	6 348 293 373	7 176 092 668	82%	106%
Zalaegerszeg	4 979 130 093	4 566 322 582	80%	89%

Forrás: Önkormányzatok adatszolgáltatása

Forrás: Önkormányzatok adatszolgáltatása